

Тема: Додаток як другорядний член речення.

Мета уроку:

- поглибити знання учнів про додаток як другорядний член речення;
- сформувати поняття про прямий і непрямий додаток;
- розвивати вміння визначати вид додатків у реченнях, розрізняти додаток і неузгоджене означення, удосконалити навички доречно використовувати додатки у власному мовленні;
- виховувати щирість, любов, теплоту душі, огиду до пустослів'я та сквернослів'я;
- розкрити значення слова, його незвичайну силу і вплив на оточуючих.

Тип уроку. Комбінований урок (формування мовної компетенції).

Обладнання. Таблиця «Другорядні члени речення», ілюстрація рослини – скопелія, мовознавчий путівник із завданнями, алгоритми, підручник, Біблія, духовна книга «Про гріхи язика», аудіозапис релаксаційної музики.

Методи, прийоми і форми роботи:

бесіда-діалог, робота з підручником, слово вчителя, робота в міні-групах, навчальне дослідження, аналіз, творче моделювання та конструювання, самостійна робота, незакінчене речення, проблемне завдання.

Хід уроку

I. Етап орієнтації.

1. Визначення емоційної готовності до уроку. Створення позитивного налаштування на урок.

а) бесіда-діалог «учитель – учень»

- Чому люди лихословлять? Як ви вважаєте, від чого це залежить?

- Чи доводилося вам відчувати на собі лихослів'я? Як змінювався стан душі після цього?

б) творче моделювання

- Я вам дарую слово «бажаю». Змоделюйте з ним словосполучення, доєднавши до нього іменник.

(Бажаю успіху, бажаю чудового настрою і т.і.)

2. Актуалізація суб'єктного досвіду й опорних знань.

а) пізнавальне завдання

- У якому відмінку виступає залежне слово-іменник?

- Вкажіть вид словосполучення за способом вираження головного слова.

- Який другорядний член речення має питання знахідного відмінка?

II. Цілевизначення. Визначення спільно з учнями особистісно-значимих цілей наступної діяльності на уроці (що може дати їм це заняття зараз, для майбутнього життя).

- Учні визначають завдання уроку. З'ясовують, що для них «відоме» і «нове» з теми.
- Проблемне завдання «Що несе в собі лихослів'я? Чому не можна лихословити?»

III. Проектування. Залучення учнів до планування наступної діяльності через попередню роботу.

1. Творче спостереження з елементами аналізу.

- Прочитайте епіграф, визначте його стильову та жанрову приналежність, підкресліть головні члени речення та другорядний член речення – додаток. Вкажіть відмінок та частину мови, якою виражений додаток.

Речення – це зоряний разок
Слів-намистин, що світяться алмазно,
Висяюють опукло і виразно.
Найкращі нам разки найкращих слів
Низати в речення сам Бог велів.

Д.Білоус.

IV. Організація виконання плану діяльності в процесі практичної роботи.

1. Робота в міні-групах.

- Самостійно опрацюйте теоретичний матеріал підручника (с.114). Визначте для себе, що ви дізналися нового про додаток.
- Випишіть із Біблійних висловів словосполучення з додатками, розділіть їх на дві колонки: прямі і непрямі додатки.
- Визначте, чи співзвучний зміст епіграфа зі змістом висловів? Чим саме?

Вислови з Біблії:

... бо за словами своїми будеш виправданий і за словами своїми будеш осуджений.

(Мф.12, 37)

Нехай же слова уст моїх і думки серця мого будуть приємні тобі, Господи..

(Пс.18,15)

Зле слово й добрих робить злими, а добре й злих перетворює у добрих.

(Прп. Макарія Великого)

А те, що з уст виходить, від серця виходить; це і осквернює людину.

(Мф.15, 18)

- #### 2. Слово вчителя. Інформація для учнів «А чи знаєте ви?». Слово...Звук, що живе долі секунди і пропадає в просторі. Де він?

Піди, шукай ці звукові хвилі. Слово... Майже нематеріальне поняття. Можливо, і говорити нема про що? Але апостол Павло попереджає:

«... лихословці... Царства Божого не успадкують» (1 Кор.6, 10).

Слово – це дар Божий, те, що вподібнює людину до Творця. Самого Спасителя ми називаємо Божественним Словом. Одним творчим словом Господь створив наш прекрасний світ, всесвіт, космос. Космос – по-грецьки «краса». Слово Творця викликало до життя Красу. І словом же ми, улюблене створіння Боже, намагаємося образити цю красу, осквернити її. Церква завжди остерігала своїх чад від цього гріха. «Ніяке гниле слово нехай не виходить з уст ваших, а тільки добре...» (Еф. 4,29)

Є тропічна рослина скопелія, квіти її – сама досконалість форми і кольору. Але неймовірно! Від палево-жовтогарячих світлих пелюсток виходить запах гнилого, зіпсованого м'яса. Лихослів'я – це великий гріх перед Богом, тому ці слова апостол Павло називає «гнилими» і вони смердять.

3. Творче конструювання.

- Змоделюйте речення, використавши частини лівої і правої колонки.

Словом можна...	... ознака духовного і морального розладу людини.
Скверними словами...	... виростають черствими і байдужими до власних батьків.
Звичка до лихослів'я... -	... повсякденної мови.
У народі здавна тих, хто так ...	... робить, іменували богохульниками.
Коли діти виховуються в сквернослівному середовищі, коли самі батьки закладають у їх душі моральний бруд, то вони ...	... можна вбивати й отруювати душу.
Гнилі слова сьогодні стали нормою...	... підносити, очищати й облагороджувати людей.

4. Творче моделювання. *(Звучить релаксаційна музика).*

- Складіть міні-роздум на тему «Лихослів'я – перший крок до розтління». При потребі використайте опорні словосполучення: розтління душі, вірус хвороби, отрута лихослів'я, жорстокість душі, зачерствілі серця, погані вчинки.

V. Контрольно-оцінювальний етап. Рефлексія.

1. Прийом «Незакінчене речення».

- Які висновки ви зробили після цього уроку?...
- Що вас зацікавило?...
- Про що хотілося б дізнатися більше?...

2. Взаємооцінювання роботи на уроці.

3. Оцінювання і мотивація навчальних досягнень учнів учителем.

VI. Домашнє завдання.

- Укладіть поради-звернення до однолітків «Чому не можна лихословити».
- У складеному міні-роздумі підкресліть додатки, визначте прямий і непрямий додаток.
- Опрацюйте §15.